

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT.....	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
สารบัญภาพภาคผนวก	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)	12
2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545	13
3. พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551	14
4. หลักสูตรแกนกลางการศึกษา พุทธศักราช 2551	15
5. รายงานการติดตามประเมินผล 2 ปีแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554)	23
6. แหล่งเรียนรู้	27
6.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้	27

หัวเรื่อง	หน้า
6.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้	28
6.3 ประเภทของแหล่งเรียนรู้	30
6.4 รูปแบบการจัดแหล่งเรียนรู้	33
6.5 การจัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้	33
6.6 ประโยชน์ของกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	34
6.7 รูปแบบของการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	35
6.8 ขั้นตอนและหลักในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	36
6.9 การจัดกระบวนการเรียนรู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้	37
6.10 แนวทางการนำแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียน การสอน	37
6.11 วิธีการใช้แหล่งเรียนรู้	38
7. ภูมิปัญญาท้องถิ่น	38
7.1 ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น	38
7.2 ความเป็นมาของภูมิปัญญาท้องถิ่น	40
7.3 ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น	41
7.4 ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น	41
7.5 ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น	42
7.6 สาขาของภูมิปัญญาท้องถิ่น	44
7.7 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนรู้	48
7.8 ข้อดีในการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน .	49
7.9 ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องการบายศรีสู่ขวัญ	50
7.10 ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องดาจ้ำหรือกระจ้ำ.....	58
7.11 ภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	66
8. การศึกษาตามอัธยาศัย	77
8.1 ความหมายของการศึกษาตามอัธยาศัย	77
8.2 ลักษณะของการศึกษาตามอัธยาศัย	78
8.3 ประเภทของการศึกษาตามอัธยาศัย	78

หัวข้อเรื่อง	หน้า
8.4 หลักการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย	78
9. แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	80
9.1 คุณลักษณะอันพึงประสงค์	82
9.2 การสร้างเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	98
9.3 การสรุปผลการประเมิน	100
10. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ	105
10.1 ความหมายของความพึงพอใจ	105
10.2 ทฤษฎีสำหรับการสร้างความพึงพอใจ	106
10.3 การวัดความพึงพอใจ	108
11. บริบทบ้าน โศคหมู่ที่ 6 และ 7	110
12. บริบทโรงเรียนบ้าน โศคศิริราษฎร์บำรุง	111
12.1 ข้อมูลทรัพยากรทางการศึกษา	111
12.2 ข้อมูลด้านอาคารสถานที่	112
12.3 ข้อมูลนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2553	112
12.4 ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา	113
12.5 แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	113
13. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	114
13.1 งานวิจัยในประเทศ	114
13.2 งานวิจัยต่างประเทศ	119
14. กรอบแนวคิดการวิจัย	122
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	123
1. กลุ่มเป้าหมาย	123
2. วิทยาการประจำฐานการเรียนรู้	123
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	124
4. ขั้นตอนการพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย	124
5. วิธีวิจัย	128
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล	130

หัวเรื่อง	หน้า
7. การวิเคราะห์ข้อมูล	130
8. สถิติที่ใช้ในการวิจัย	131
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	133
1. กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	133
1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	133
1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม	138
1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม	142
1.4 การจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	152
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	171
1. สรุปผล	171
2. อภิปรายผล	172
3. ข้อเสนอแนะ	176
บรรณานุกรม	179
ภาคผนวก	186
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	187
- แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง	188
- แบบสอบถามความต้องการ	190
- การสนทนากลุ่ม	194
- แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	196
- แบบสอบถามความพึงพอใจ.....	206
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญและขออนุญาตใช้เครื่องมือ.....	209
ภาคผนวก ค ภาพกิจกรรม	216
ประวัติผู้วิจัย	225

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. โครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551.....	20
2. การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา.....	24
3. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม.....	26
4. อาคารเรียนและอาคารประกอบเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน.....	112
5. ข้อมูลนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2553	112
6. ข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.....	113
7. แผนการวิจัย	129
8. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์.....	134
9. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ผู้ให้สัมภาษณ์รู้จัก.....	135
10. จำนวนร้อยละและข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม.....	139
11. ความต้องการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาการจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	140
12. ความต้องการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการจัดการแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	141
13. ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	148
14. ตารางสรุปกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	157
15. ความต้องการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.....	158
16. แบบรายงานผล.....	162
17. จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	163
18. ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.....	165
19. ขั้นตอน/กระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.....	167

สารบัญแผนภาพประกอบ

แผนภาพที่	หน้า
1. ขั้นตอนการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับครู	81
2. การศึกษากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น	122
3. แผนที่ความรู้ชุมชน.....	151
4. แผนที่ความรู้เรื่องการทำพานบายศรีสู่ขวัญ.....	153
5. แผนที่ความรู้เรื่องพิธีบายศรีสู่ขวัญ.....	154
6. แผนที่ความรู้เรื่องต่าเจ้าหรือกระเจ้า.....	155
7. แผนที่ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง.....	156

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญญภาพภาคผนวก

ภาพภาคผนวกที่

	หน้า
1. การสนทนากลุ่ม วันที่ 21 กรกฎาคม 2553	217
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นสอนการทำพานบายศรี	217
3. พานบายศรี	218
4. ภาพถ่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับนักเรียน ครูที่ปรึกษาและนักเรียน	218
5. ภาพการทำพิธีสู่ขวัญของหมอสุนทร	219
6. การทำพิธีของตาจ้ำหรือกระจ้ำ	219
7. ศาลปู่ตา	220
8. ภาพถ่ายภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับนักเรียน	220
9. นักเรียนเข้าเรียนรู้ที่ฐานการเลี้ยงกบและปลา	221
10. ภูมิปัญญาท้องถิ่นและนักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในการทำน้ำหมักชีวภาพ	221
11. ภาพถ่ายผู้วิจัย ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับนักเรียน	222
12. คณะอาจารย์ คณะครู ภูมิปัญญาท้องถิ่น นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม	222
13. การทำพิธีบายศรีสู่ขวัญต้อนรับคณะอาจารย์	223
14. การสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	223
15. คณะอาจารย์เยี่ยมชมผลงานกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	224
16. การสัมภาษณ์ผู้วิจัย ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนักเรียนในการสะท้อนการจัดกิจกรรม ..	224